

عنوان مقاله:

بام ایزد (رازبگر بزرگ): ایزد هنر و معماری در الهیات و اساطیر مانوی

محل انتشار:

دوفصلنامه مطالعات ادیان و عرفان تطبیقی، دوره 5، شماره 2 (سال: 1400)

تعداد صفحات اصل مقاله: 18

نویسندگان:

محسن ساریان نژاد - دانشجوی دکتری، گروه پژوهش هنر، پردیس هنرهای زیبا، دانشگاه تهران، ایران

زهرا رضایتی - دانشجوی دکتری، گروه پژوهش هنر، پردیس کیش، دانشگاه تهران، ایران

خلاصه مقاله:

این مقاله با تکیه بر منابع الاهیاتی و اساطیری در کیش مانوی، به مطالعه و تحلیل جایگاه «بام ایزد» به عنوان ایزدی که منصب معمار خدایان را در اختیار دارد، می پردازد. تولد مانی و سپس پرورش او در منطقه ای که تلاقی گاه فرهنگ های ایرانی و رومی و ادیان زرتشتی، مسیحی، بودایی، بابلی و کلدانی بود سبب گرایش او به نوعی عرفان گرایی التقاطی شد. اما بدون تردید مانی و مانویت در گرایش به دو بن گرایی (ثنویت) که شاخصه بارز نحله های گنوسی است، بیش از هر آئین دیگری متأثر از روانیسم میتراپی است که از سوی مغان زرتشتی در بین النهرین تبلیغ می شد. بر همین اساس، تقابل ازلی میان دو گوهر خیر و شر در ادبیات اسطوره ای مانویت بالاخص در روایت آفرینش جایگاه ویژه ای را به خود اختصاص داد و مراحل سه گانه آفرینش در کیش مانی را به عرصه تقابل پدر بزرگی در مقام گوهر خیر و شاه زاده تاریکی به عنوان گوهری اهریمنی تبدیل نمود. بام ایزد در مقام رازبگر بزرگ خدایان و در عرصه این تقابل اسطوره ای و در مراحل مختلف فرایند آفرینش از منظر مانویان، ایفای نقش می کند. نتایج حاصل از تحقیق نشان می دهد خویش کاری ایزد هنر و معماری در الاهیات مانوی نجات انسان از بند اسارت پاره های ظلمت و تاریکی اهریمنی از یک سو و ساخت بهشت مینوی برای نیکوکاران و دوزخ برای در بند کشیدن اهریمنان از سوی دیگر است. این مقاله که با استفاده از روش تحلیلی و با مطالعه ای متن محور به انجام رسیده، ابتدا به مطالعه آموزه دو بن گرایی (ثنویت) در کیش مانی پرداخته و سپس به تحقیق در جایگاه ایزد هنر و معماری در الاهیات و اسطوره شناسی مانوی می پرد.

کلمات کلیدی:

مانویت، آفرینش، ثنویت، معماری، بام ایزد

لینک ثابت مقاله در پایگاه سیویلیکا:

<https://civilica.com/doc/1492431>

